

Cyngor Sir CEREDIGION

ADRODDIAD I'R:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Ffyniannus
DYDDIAD:	20 Ionawr 2022
LLEOLIAD:	Rhithiol
TEITL:	Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr 2022
DIBEN YR ADRODDIAD:	Craffu ar yr Asesiad Drafft o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr 2022 a gwneud argymhellion i'r Cabinet
Y RHESWM PAM FOD Y PWYLLGOR CRAFFU WEDI GOFYN AM Y WYBODAETH:	Mae'r Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr yn fater hynod sensitif sy'n gofyn am waith craffu manwl cyn cymeradwyo ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru i gytuno arno.
CEFNDIR:	

Daeth yr asesiad o anghenion llety Sipsiwn a Theithwyr, a'r ddyletswydd i ddarparu ar gyfer safleoedd lle mae'r asesiad yn nodi angen, yn ofynion statudol o dan Adran 101 o Ddeddf Tai (Cymru) 2014.

Diben Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr yw sicrhau bod Awdurdodau Lleol yn cael gwell dealltwriaeth o faint o leiniau sydd eu hangen ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr yn eu hardal, a dylai ffurfio sylfaen dystiolaeth gadarn ar gyfer polisïau cynllunio lleol sy'n diwallu'r anghenion hynny.

Rhaid cynnal yr Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr o leiaf bob pum mlynedd, ac yn y cyd-destun hwn cyhoeddodd Llywodraeth Cymru 'Canllawiau Cynnal Asesiadau O Anghenion Llety Sipsiwn A Theithwyr' (2015) i gynorthwyo Awdurdodau Lleol i lunio asesiad cadarn o anghenion llety Sipsiwn a Theithwyr yn eu hardal.

Cyflwynodd Cyngor Sir Ceredigion Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr i Lywodraeth Cymru ym mis Ionawr 2020, a derbyniodd adborth yn gofyn am waith pellach ar yr angen posibl am safle tramwy yn y sir. Fodd bynnag, yn dilyn y cyngor hwn, dechreuodd pandemig Covid-19, ac roedd hyn yn gwneud ymgysylltu yn anodd iawn. Felly, rhoddodd Llywodraeth Cymru estyniad tan fis Chwefror 2022 i bob Awdurdod Cynllunio Lleol gynnal eu Hasesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr, er mwyn caniatáu digon o ymgysylltu â'r gymuned Sipsiwn-Teithwyr. Paratowyd yr Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr mewn ymgynghoriad â'r Grŵp Llywio Sipsiwn-Teithwyr.

Y SEFYLLFA BRESENNOL:

Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canlyniadau Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr 2022 a gynhaliwyd gan Gyngor Sir Ceredigion gyda'r nod o ddarganfod yr angen am ddarpariaeth lleiniau tramwy, dros dro neu barhaol yn ystod y pum mlynedd nesaf a thros gyfnod pymtheng mlynedd y Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) newydd sy'n cwmpasu 2018-2033.

Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw safleoedd Sipsiwn a Theithwyr gan yr awdurdod lleol, a dim ond un safle preifat awdurdodedig sydd yn y sir. Nid oes unrhyw ddarpariaeth barhaol chwaith ar gyfer siewmyn. Credir bod Teithwyr Newydd yn y sir ond nid oes gan y Cyngor unrhyw gofnod o'u lleoliad. Ers mis Mehefin 2016, mae ethnigrwydd wedi ei gynnwys ym mhroses ymgeisio'r gofrestr dai a chanfuwyd pedwar aelod o'r Gymuned Sipsiwn a Theithwyr drwy gyfrwng y broses hon. O'r pedwar, nid yw tri yn byw yng Ngheredigion ar hyn o bryd ac mae un yn byw mewn llety brics a mortar. Mae dau aelod arall o'r Gymuned Sipsiwn a Theithwyr mewn llety brics a mortar ers nifer o flynyddoedd a hynny cyn bod modd canfod ethnigrwydd drwy broses ymgeisio'r gofrestr dai.

Yn ôl y disgwyl, bu'n eithriadol o anodd lleoli'r boblogaeth darged ar gyfer yr asesiad hwn. Cafodd data o Gyfrifiad 2011 ac unrhyw wybodaeth berthnasol a gasglwyd o adrannau'r Cyngor, gan gynnwys Addysg, Ysgolion a Thai, cyrff cyhoeddus eraill a sefydliadau trydydd sector eu dwyn ynghyd i geisio creu'r ffrâm sampl orau bosibl, ond dim ond 5 aelwyd bosibl a nodwyd, ac yn anffodus roedd 4 o'r rhain yn amharod i gymryd rhan yn yr arolwg. Cysylltwyd ag Urdd Siewmyn Prydain Fawr (*The Showmen's Guild of Great Britain*) ond ni dderbyniwyd unrhyw ymatebion ganddynt.

Mae'r asesiad yn seiliedig ar yr ymatebion a dderbyniwyd o holiadur a gwblhawyd gan aelodau'r cymunedau Sipsiwn a Theithwyr, sy'n amlygu a oes angen llety preswyl/tramwy arnynt ai peidio. Oherwydd nifer isel y Sipsiwn a'r Teithwyr yng Ngheredigion, gwnaed pob ymdrech i ymgysylltu â'r gymuned i'w hannog i gwblhau'r holiadur a chymryd rhan yn yr asesiad, fodd bynnag roedd yr ymateb yn gyfyngedig.

Yn 2016, daeth system gofnodi'r Cyfrif Carafanau yn system fyw ac mae canlyniadau'r cyfrifiad hwn wedi cael eu hystyried yn fanwl. Dim ond un cofnod neilltuol a nodwyd gan y Cyfrif Carafanau, sef chwe charafán ar safle ym Mhlwmp, ond nid yw'r safle'n cael ei feddiannu ar hyn o bryd.

Yn dilyn cyngor gan Lywodraeth Cymru a ofynnodd am ragor o waith ymgysylltu ynghylch a oes angen safle tramwy yn y sir, mae grŵp llywio'r Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr (ar ôl i gyfyngiadau Covid gael eu llacio) wedi cynnal nifer o ymweliadau safle a thrafodaethau gyda phartïon perthnasol. Mae'r gwaith ymgysylltu pellach hwn wedi datgelu bod gan y preswylwyr dros dro ar safle Plwmp gysylltiad hanesyddol â'r safle penodol hwn a pherchennog y tir ac ni fyddai ganddynt ddiddordeb mewn defnyddio safle tramwy pe bai un yn cael ei ddarparu.

Felly, ar sail y nifer bach iawn o holiaduron a ddychwelwyd a'r cyfweliadau/ymweliadau safle a gynhaliwyd ynghyd â'r trafodaethau gyda Llywodraeth Cymru, daw'r asesiad i'r casgliad nad

oes angen safle preswyl parhaol ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr yn y sir, ac ar ôl gwaith ymgysylltu pellach gyda pherchennog y tir a phreswylwyr y safle ym Mhlwmp, nid oes angen safle tramwy. Fodd bynnag, mae angen gwneud gwaith pellach gyda pherchennog y tir a'r preswylwyr i drefnu'n ffurfiol ar gyfer 'safle a oddefir' a ganiateir o dan ganllawiau Llywodraeth Cymru yn ogystal ag ystyried gwelliannau posibl.

Ar ôl i Lywodraeth Cymru gymeradwyo Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr 2022, bydd angen Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr arall ymhen 5 mlynedd.

A gwblhawyd Asesiad Naddo. Nid yw'r Asesiad o Angen Effaith Integredig? Os na, Llety Sipsiwn a Theithwyr yn nodwch pam

gwneud penderfyniadau ar bolisiâu nac yn adolygu polisiâu sy'n bodoli eisoes, nac yn cynnig cwtogi ar neu derfynu gwasanaeth. Nid yw'r Asesiad o lety Sipsiwn a Theithwyr yn nodi'r angen am safle. Mae'r Strategaeth a Ffeirir ar gyfer y Cynllun Datblygu Lleol wedi bod yn destun Asesiad Effaith Integredig. Byddai unrhyw gynigion yn y dyfodol i ddatblygu safle ar gyfer Sipsiwn-Teithwyr yn destun Asesiad Effaith Integredig ar y pryd hwnnw. Paratowyd yr Asesiad o lety sipsiwn a theithwyr yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru ar Gynnal Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr a gyhoeddwyd yn 2015. Roedd y canllawiau hyn yn destun Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb sydd ar gael yma: <https://gov.wales/sites/default/files/publications/2019-03/undertaking-gypsy-and-traveller-accommodation-assessments-impact-assessments.pdf>

**LLESIANT
CENEDLAETHAU'R
DYFODOL:**

**Crynodeb:
Hirdymor:
Integreiddio:
Cydweithio:
Cynnwys:**

Atal:

ARGYMHELLIAD:

Mae'r Pwyllgor yn argymhell i'r Cabinet bod Aseiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr 2022 yn cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru i gytuno arno.

Y RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLIAD:

- Er mwyn sicrhau bod yr awdurdod yn bodloni'r gofyniad o dan Ddeddf Tai (Cymru) 2014 i baratoi Aseiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr o leiaf pob pum mlynedd.
- Er mwyn sicrhau bod sylfaen dystiolaeth gyfredol a chynhwysfawr ar waith i lywio'r gwaith o baratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd ar gyfer 2018-2033 pan ddaw cyfnod ffurfiol o oedi'r CDLI i ben

Enw Cyswllt: Dr Sarah Groves-Phillips
Swydd: Rheolwr Gwasanaeth Polisi Cynllunio
Dyddiad yr Adroddiad: 09/12/2021
Acronymau: CDLI – Cynllun Datblygu Lleol